

R. de Koning R.A.

Valutacocktails, een andere benadering van het vraagstuk van verwerking van vreemde valuta in de jaarrekening

Inleiding

Op geen ander terrein van de financiële verslaglegging schijnt het moeilijker te zijn om tot overeenstemming te komen dan op dat van de vreemde valuta.

In ons land is de Raad voor de Jaarverslaggeving nog niet met een ontwerp-richtlijn over dit onderwerp gekomen. In de Verenigde Staten is onlangs de veel becritiseerde Financial Accounting Standard No. 8 uit 1975 vervangen door een nieuwe standaard, echter niet met onverdeelde instemming. Het International Accounting Standards Committee kwam in 1977 met een exposure draft. Deze is in maart 1982 door een nieuwe gevolgd. In de vakliteratuur blijven de meningen voortdurend botsen.

Dit artikel vat de problematiek van verwerking van vreemde valuta in de jaarrekening vanuit een andere invalshoek aan dan de gebruikelijke.

Geld als waardemeter

Waarde wordt gemeten in geld. Deze waardemeter vertoont het gebrek dat zij zelf geen vaste waarde bezit. Dit gebrek schuilt reeds in de definitie van de waarde van het geld. Deze waarde (koopkracht) wordt namelijk omschreven als de reciproke van het gemiddelde van de prijzen, waardeverhoudingen tussen goederen en geld. Bij deze definitie betekent elke waardeverandering van enig goed tegelijk een waardeverandering van het geld.

Een overwegende oorzaak van prijsveranderingen is een relatieve toeneming van de hoeveelheid geld tegenover de hoeveelheid goederen (inflatie). Daarnaast zijn te noemen (aan de goederenzijde) veranderingen in de vraag en de technologische ontwikkeling. Gegeven de overwegende invloed van de inflatie is het mogelijk deze invloed op basis van prijsindexcijfers globaal te elimineren. Het is evenwel niet goed mogelijk om voor een *bepaald* goed vast te stellen welk deel van een prijsverandering aan inflatie en welk deel aan andere oorzaken is toe te schrijven.

Het probleem van de niet-stabiele waarde van het geld krijgt een extra dimensie als met elkaar verbonden activiteiten worden gemeten in *verschillende* geldeenheden. In de regel is de koopkracht van *elk* van deze valuta aan inflatie onderhevig, zij het niet in dezelfde mate. Hierdoor, én door andere oorzaken, zijn de waardeverhoudingen tussen de verschillende valuta onderling al evenmin stabiel als de waarde van een bijzondere valuta tegenover goederen.

Verbonden activiteiten komen o.a. voor bij een onderneming. Voor een samenvatting daarvan, bijv. in een jaarrekening, dienen de *primair* in verschillende valuta gemeten waarden onder één noemer te worden gebracht. In beginsel komt hier elke geldeenheid voor in aanmerking. Bij niet-constante waardeverhoudingen tussen de valuta worden daarbij door het tijdsverloop niet alle, primair in dezelfde valuta gemeten, activiteiten tegen dezelfde 'koers' omgerekend. Daardoor zullen *omrekeningsverschillen* ontstaan.

Verschillende uitkomsten bij verschillende rapporteringsvaluta voor de jaarrekening

Wij gaan uit van een onderneming die aan het begin én aan het einde van een boekjaar geen andere activa bezit dan geld, te weten f 1.000 en \$ 1.000. Er heeft in het jaar geen inbreng of onttrekking van vermogen plaatsgevonden, noch zijn winsten uitgekeerd.

Uit de gelijke omvang van de vermogensbestanddelen per begin en einde van het jaar lijkt het dat over het jaar geen winst of verlies is gemaakt. Als de koersverhouding tussen dollar en gulden gedurende het jaar is gelijkgebleven, dan zal uit de jaarrekening dit inderdaad blijken.

Stel nu dat de koers aan het begin van het jaar was \$ 1 = f 2,50 en aan het einde van het jaar \$ 1 = f 3,-.

De balansen in guldens luiden dan:

<i>Begin</i>		<i>Eind</i>	
f 1.000 =	f 1.000	f 1.000 =	f 1.000
\$ 1.000 =	f 2.500	\$ 1.000 =	f 3.000
Vermogen	<u>f 3.500</u>	Vermogen	<u>f 4.000</u>

In dollars wordt dit:

<i>Begin</i>		<i>Eind</i>	
f 1.000 =	\$ 400	f 1.000 =	\$ 333
\$ 1.000 =	\$ 1.000	\$ 1.000 =	\$ 1.000
Vermogen	<u>\$ 1.400</u>	Vermogen	<u>\$ 1.333</u>

Vergelijking van de vermogens in guldens laat nu een *winst* van f 500 zien, vergelijking van de vermogens in dollars een *verlies* van \$ 67. Dit komt doordat in de rekening in guldens werd uitgegaan van een *constante* waarde van de gulden, in die in dollars van een *constante* waarde van de dollar. Daar de *waardeverhouding* tussen beide is veranderd, moet ten minste één van beide veronderstellingen *onjuist* zijn.

Stel vervolgens dat wij in ponden sterling rapporteren. De koersverhouding gulden : dollar : pond is aan het begin van het jaar 1 : 2,50 : 5 en aan het einde van het jaar 1 : 3 : 5,50.

De balansen in ponden sterling luiden:

<i>Begin</i>	
f 1.000 =	£ 200
\$ 1.000 =	£ 500
Vermogen	<u>£ 700</u>

<i>Eind</i>	
f 1.000 =	£ 182
\$ 1.000 =	£ 545
Vermogen	<u>£ 727</u>

Uit deze rekening blijkt een *koersverlies* op guldens (de gulden is ten opzichte van het pond in waarde gedaald) en een *koerswinst* op dollars (de dollar is ten opzichte van het pond in waarde gestegen). Als gevolg van de optredende compensatie wijkt in de rekening in ponden sterling de uitkomst het minst af van de 'ware' uitkomst (geen winst of verlies).

Een 'ideale' rapporteringsvaluta

Denkbaar is een jaarrekening opgesteld in een valuta waarbij koerswinsten en -verliezen op andere valuta elkaar *exact* compenseren. Wij zullen deze hier als rekeneenheid *creëren*. Wij noemen deze valuta *vaco*, bij wijze van afkorting van 'valutacocktail'. De betekenis van deze naam blijkt hierna. Bedragen in vaco duiden wij aan met V.

Aan de vaco kennen wij een waarde van f 0,50 aan het begin van het jaar toe, zodat de koersverhouding gulden : dollar : vaco dan is 1 : 2,50 : 0,50. Aan het eind van het jaar is deze verhouding 1 : 3 : X. De grootte van X is zodanig te bepalen dat aan de voorwaarde dat in de rekening in vaco koerswinsten en -verliezen elkaar exact compenseren wordt voldaan. De balansen in vaco luiden:

<i>Begin</i>	
f 1.000 =	V 2.000
\$ 1.000 =	V 5.000
Vermogen	<u>V 7.000</u>

<i>Eind</i>	
f 1.000 =	V 1.000/X
\$ 1.000 =	V 3.000/X
Vermogen	<u>V 7.000</u>

Hieruit volgt $X = 0,571$. Na invulling hiervan in de eindbalans wordt deze:

f 1.000 =	V 1.750
\$ 1.000 =	V 5.250
	<u>V 7.000</u>

V 250 koersverlies op guldens valt hierin weg tegen V 250 koerswinst op dollars. Het vermogen blijft even groot.

Karakter en betekenis van de valutacocktail

De waardeverandering van de vaco (van $V 1 = f 0,50$ naar $V 1 = f 0,571$) blijkt afhankelijk te zijn van de verandering in de waardeverhouding tussen de overige valuta's. De waarde van de vaco is daarom te beschouwen als een gemiddelde (een 'vermenging') van de waarden van deze andere valuta's. De naam 'valutacocktail' is hiermee verklaard.

Voor één vaco kan men vóór en ná de verandering in de waardeverhouding

dollar/gulden $1/7$ gulden + $1/7$ dollar kopen. Dit is de, in dit geval gelijkgebleven 'koopkracht' van de vaco. Wij zien hier duidelijk de invloed van veranderingen in de grootte van de te meten waarden op die van de meeteenheid. Lezen wij voor gulden 'goed A', voor dollar 'goed B' en is de geldeenheden een *bepaalde* valuta waarin de waarden van A en B worden gemeten, dan valt eenvoudig in te zien dat een zelfde invloed uitgaat van veranderingen in de waarde van *goederen* op die van de betreffende *geldeenheden*. In het voorbeeld manipuleerden wij de waarde van de gecreëerde valutacocktail zodanig dat de waarde (koopkracht) ervan gelijk bleef. Bij een concrete valuta behoeft dit uiteraard niet het geval te zijn.

Een valutacocktail is te beschouwen als een soort overkoepelende geldeenheden, waarin de waarde van andere geldeenheden wordt gemeten. Via deze laatste kan dus ook de waarde van goederen in de valutacocktail worden gemeten. Worden verbonden activiteiten primair in verschillende valuta gemeten, dan worden deze door omrekening in vaco op een logische en consequente wijze onder één noemer gebracht.

Elke onderneming waarvan de activiteiten primair in verschillende valuta worden gemeten zou haar eigen 'vaco' kunnen ontwikkelen. Zij kunnen echter ook daarbuiten bestaan en komen in de praktijk ook al voor. Zo heeft het Internationale Monetaire Fonds onder de naam Special Drawing Rights (SDR) een kredietfaciliteit in het leven geroepen, die gemeten wordt in een gemiddelde waarde van de valuta's van zestien landen waarvan het aandeel in de wereldhandel meer dan 1% bedraagt. Hierin kunnen internationaal macro-economische grootheden worden uitgedrukt. Een voordeel hierbij is dat de SDR als gemiddelde een stabielere waarde heeft dan elk van de samenstellende valuta's ten opzichte van de andere. Sommige overheden en ondernemingen hebben transacties in SDR aangegaan. Andere bestaande valutacocktails zijn EUA (European Unit of Account) en EURCO (European Composite Unit). De idee van een *specifieke* valutacocktail, aangepast aan de behoeften van een *bepaalde* onderneming (ondernemingsvaluta), is naar voren gebracht en uitgewerkt door *J. van Helleman*.¹ Toepassingen in de praktijk zijn ons niet bekend.

Een verandering in de waardeverhouding tussen twee valuta's die deel uitmaken van een cocktail betekent dat de waarde van de ene ten opzichte van die van de cocktail zal stijgen, die van de andere dalen. Heeft aldus de valutacocktail een stabielere waarde ten opzichte van andere valuta's dan deze valuta's onderling, het is geenszins zo dat de waarde van de valutacocktail op zichzelf stabiel is. Voor het probleem van de verwerking van de gevolgen van de veranderende waarde van het geld in de jaarrekening biedt toepassing van een valutacocktail dus nog geen oplossing.

Wij zagen dat de keuze van een rapporteringsvaluta inhoudt dat de waarde daarvan vervolgens constant wordt verondersteld (tenzij men hier nog afzonderlijk correcties voor aanbrengt). Bij toepassing van een valutacocktail voor rapportering wordt vermeden dat aan een van de 'echte' valuta's ten onrechte deze vaak ongerechtvaardigde uitzonderingspositie wordt toegekend. *Van Helleman* wijst in dit verband op de betekenis van het verschil tussen sterke en zwakke valuta's voor het 'getrouwe beeld' van de economische werkelijkheid.²

Voor ondernemingen waarvan de activiteiten in verschillende valuta omvangrijk zijn verdient toepassing van een valutacocktail o.i. ernstig overweging.

Inflatie en koersfluctuaties

Het verband tussen prijsniveau's en koersen is de economen niet ontgaan. *Cassel* meent in zijn theorie van de koopkrachtpariteit de waardeverhoudingen tussen valuta's zelfs geheel uit de verhoudingen tussen de respectieve koopkrachten te kunnen verklaren.³

Van Helleman maakt gewag van aanbevelingen in de Verenigde Staten om de 'translate' (omrekening) van jaarrekeningen te combineren met een 'restate' (aanbrengen van koopkrachtcorrecties).⁴

Volgens *Klaassen* kan de tegenstrijdigheid die bestaat doordat *bepaalde* prijsfluctuaties (koersverschillen) in de jaarrekening worden verantwoord, andere - in op historische prijzen gebaseerde jaarrekeningen - niet, worden opgeheven door uit te gaan van actuele waarden.⁵

Van Helleman meent dat 'gezien de samenhang die er . . . bestaat tussen prijzen, prijsniveaus en wisselkoersen . . . een juiste oplossing van het omrekeningsvraagstuk alleen maar kan worden verkregen door . . . materiële activa te waarderen tegen vervangingswaarde (actuele prijzen) en voorts rekening te houden met koopkrachtveranderingen van het geld'.⁶

Wat betreft de rekenschap in de jaarrekening van volgtijdelijke prijsverschillen bestaan nogal wat verschillen van inzicht. Hierop ingaan zou ons buiten het kader van dit artikel voeren. Gegeven de uiteenlopende inzichten is het van belang dat door het voorkomen van activiteiten in verschillende valuta's niet de toepassing van actuele waarden o.i.d. wordt *opgedrongen*. Dit is bij toepassing van een valutacocktail inderdaad niet het geval. De waarde van de cocktail is (kunstmatig) stabiel ten opzichte van de gezamenlijke waarde van de andere valuta's, maar niet tegenover goederen. De koopkracht van de afzonderlijke valuta's (de hoeveelheid hiervoor te verkrijgen goederen) is immers ook niet stabiel. Wordt in vaco gemeten, dan kan men *daarna* nog overwegen of men zich hierbij al dan niet op actuele prijzen zal baseren (dan wel enige andere vorm van inflatiecorrectie toepassen).

Hoewel het verband tussen inflatie en koersfluctuaties in de literatuur wordt onderkend, is het merkwaardig dat men zich in de praktijk van de verslaglegging van dit verband meestal weinig rekenschap geeft. Zo worden ook in jaarrekeningen waarin op de een of andere wijze de volgtijdelijke prijsverschillen afzonderlijk worden verantwoord de koersverschillen niet hiermee samengevoegd.

Praktische problemen bij toepassing van een valutacocktail

Het gegeven cijfervoorbeeld was noodzakelijkerwijs zeer gestileerd en het betoog moest strak worden gehouden. Wij kunnen ons na het voorgaande een voorstelling maken van bezwaren die tegen rekeningen in valutacock-

tails kunnen worden opgeworpen en van vragen die opkomen. Zo kan men er op wijzen dat de transacties altijd primair in een 'echte' valuta worden gemeten. De gebruiker van jaarrekeningen is niet met valutacocktails vertrouwd, zodat de feitelijke rapportering gewoonlijk toch in de valuta van een bepaald land of van bepaalde landen moet plaatsvinden. De wet zal dit trouwens veelal voorschrijven. De vaststelling van de waarde van de valutacocktail roept in de praktijk problemen op en de omrekeningen lijken tijdrovend. Voorts hadden de voorbeelden alleen betrekking op monetaire activa. De vraag rijst hoe materiële activa bij toepassing van een valutacocktail behandeld moeten worden. Wij willen aan deze problemen en vragen recht doen.

In de praktijk zal de omrekening in een valutacocktail in de regel beperkt kunnen blijven tot de momenten waarop geconsolideerde jaarrekeningen of andere geconsolideerde informatie moet worden opgesteld. De continue administratie van de activiteiten in verschillende landen wordt alleen gevoerd in de valuta van die landen. In deze valuta zullen de activiteiten gewoonlijk ook primair worden gemeten. Ook zonder valutacocktail komt bij het consolideren het omrekenen naar de rapporteringsvaluta aan de orde. Toepassing van een valutacocktail betekent niet meer dan dat aan de hierbij betrokken valuta's, er nog één, de vaco, wordt toegevoegd. De procedures blijven ongewijzigd.

Het is overigens niet uitgesloten dat ook een continue rekening in vaco zinvol is. De uitkomsten van soortgelijke activiteiten in verschillende landen kunnen hierdoor beter vergelijkbaar worden. Ook kan de administratie van intercompany-transacties wellicht vlotter verlopen. Dit alles is een zaak van doelmatigheid.

Een in vaco opgestelde jaarrekening zal voor publicatiedoeleinden in de regel in één of meer echte valuta's moeten worden teruggerekend. Dit kan bijvoorbeeld wenselijk zijn om een vergelijking van de cijfers met die van andere ondernemingen te vergemakkelijken. Ook is rekening te houden met het optisch effect van de cijfers. Gebruikers van jaarrekeningen kunnen met een valutacocktail niet uit de weg, zeker niet als deze specifiek is voor de betreffende onderneming. Aan de wens tot cijfers in een of meer 'echte' valuta kan worden voldaan door deze in afzonderlijke kolommen naast de cijfers in vaco te geven. Uiteraard zal men *altijd* informatie moeten verstrekken omtrent het koersverloop van de vaco ten opzichte van verschillende andere valuta's.

Bij omrekening in een echte valuta zullen echter toch weer omrekeningsverschillen in de jaarrekening voorkomen. De koers van de andere rapporteringsvaluta zal immers tegenover de vaco in de loop van het jaar veranderd zijn. Inderdaad, men kan niet van rapportering in een relatief stabiele valuta (volkomen stabiel ten opzichte van andere valuta) overgaan naar rapportering in een minder stabiele valuta zonder deze consequentie. Het lijkt er dus op dat de conceptie van de valutacocktail voor de praktijk niet bruikbaar is.

Ons inziens zal men zich bij terugrekening uit vaco naar een andere rap-

porteringsvaluta toch wel meer bewust kunnen worden van de onjuistheid van de hierbij impliciet gemaakte veronderstelling, dat de rapporteringsvaluta een *vaste* waarde heeft. Dit kan aanleiding zijn om verband te leggen tussen het omrekeningsverschil en volgtijdelijke prijsveranderingen in het algemeen. *Van Helleman* geeft een uitwerking van het gebruik van een ondernemingsvaluta in combinatie met koopkrachtcorrecties.⁷

Het praktische bezwaar van rapportering in vaco geldt niet voor zover de jaarrekening wordt gebruikt voor het berekenen van *verhoudingscijfers*. De cijfers in vaco komen daar meer voor in aanmerking dan die in de (andere) rapporteringsvaluta, omdat in de eerste de verhoudingen worden verstoord door een vaak moeilijk interpreteerbaar omrekeningsverschil.

Wij vermeldden reeds dat de wet rapportering in de valuta van het land waar een onderneming formeel is gevestigd kan voorschrijven. Voorts kan het toepassen van de statutaire bepalingen met betrekking tot de winstverdeling het opstellen van een rekening in de 'eigen' valuta noodzakelijk maken. In deze noodzaak kan echter reeds met een vennootschappelijke jaarrekening worden voorzien. In dit artikel is alleen de geconsolideerde jaarrekening aan de orde.

De bezwaren van gebruikers bij toepassing van een hen onbekende specifieke valutacocktail (ook al wordt informatie gegeven omtrent de koers daarvan) wegen wellicht minder als deze cocktail een meer algemeen karakter heeft, bijvoorbeeld die van Special Drawing Rights. Uiteraard kan ook een onderneming ook in SDR rapporteren. In de praktijk kan dit bijna een zelfde effect hebben als dat van een specifieke valutacocktail. Is de omvang van de activiteiten in vreemde valuta relatief gering, dan is de keuze van de eigen valuta voor rapportering in de regel doelmatig. De waarde van de vaco tegenover deze eigen valuta zou dan tamelijk stabiel zijn.

Wenst men een eigen specifieke valutacocktail te gebruiken, dan rijst de vraag naar de bij het bepalen van de koers daarvan ten opzichte van andere valuta te hanteren wegingsfactoren. In het voorbeeld waren dit de balansbedragen per het begin van het jaar van guldens- en dollaractiva. In de praktijk ligt het minder eenvoudig.

Het is niet zo belangrijk of men tot 'theoretisch' juist te achten koersen komt. Het beginsel van materiality laat variaties binnen bepaalde grenzen toe. In veel gevallen zal de omvang van de activiteiten in verschillende valuta (bijv. omzetten) bruikbare wegingscoëfficiënten opleveren, zeker als men dezelfde verhoudingen in andere onderdelen van de verslaglegging (balansposten, lonen) terugvindt. In andere gevallen zal men op een meer ingewikkelde wijze aan de wegingsfactoren moeten komen. Bijzondere aandacht vragen hierbij de leningen op lange termijn in een bepaalde valuta die niet geacht kunnen worden activa in dezelfde valuta te financieren. De noodzaak tot rapportering van koersfluctuaties op deze leningen vormde één van de bezwaren tegen Financial Accounting Standard No. 8.

In de gegeven voorbeelden was alleen sprake van monetaire activa. Bij waardering van materiële activa doet zich het probleem voor van de keuze

van de prijzen waartegen deze in geld worden omgerekend (historische of actuele). Toepassing van vaco voegt hier geen nieuw probleem aan toe. Zowel historische als actuele prijzen kunnen in vaco worden uitgedrukt. Bij terugrekening uit vaco naar een andere (formele) rapporteringsvaluta rijst de vraag of dit voor op historische prijzen gewaardeerde materiële activa ook tegen historische vacokoers moet geschieden. Dit is inderdaad consequent (het temporal principle). Het was ook in overeenstemming met FAS 8. De nieuwe Amerikaanse standaard schrijft omrekening tegen actuele koersen voor. Dit moet tot moeilijk interpreteerbare uitkomsten leiden en was één van de punten van kritiek. Omdat een verandering in de waardeverhouding tussen twee valuta verzwakt in een verandering van de waarde van een valutacocktail tot uitdrukking komt, kan dit laatste bezwaar bij toepassing van zo'n cocktail wel minder wegen.

Samenvattend menen wij dat aan de praktische bezwaren en vragen die kunnen rijzen in verband met toepassing van een valutacocktail gewoonlijk op afdoende wijze tegemoet kan worden gekomen.

Een theoretisch bezwaar tegen toepassing van valutacocktails

Tegen toepassing van valutacocktails is nog een niet eerder genoemd theoretisch bezwaar in te brengen. De achterliggende veronderstelling - de verschillende valuta, waarin de activiteiten van een onderneming primair gemeten worden zijn als verschillende *waardemeters* te beschouwen - kan namelijk in zijn algemeenheid in strijd zijn met de werkelijkheid.

Een onderneming die geconfronteerd wordt met verschillende valuta's zal in de regel een *valutapolitiek* voeren. Zij zal op basis van verwachtingen omtrent koersontwikkelingen positieve of negatieve voorraden vreemde valuta aanhouden waarvan de omvang niet in een 'normale' verhouding staat tot de omvang van de activiteiten in de betreffende valuta. Deze valuta krijgt dan het karakter van een 'goed', waarop het maken van winst wordt beoogd. Koersverschillen vormen daarbij in beginsel *echte* winsten en verliezen en niet slechts min of meer onvermijdelijke consequenties van veranderingen in de waarden van de geldeenheden ten opzichte van elkaar. Op het laatste was de conceptie van de valutacocktail gebaseerd. Deze gaat nu niet op.

Het bezwaar erkennende, menen wij dat hier niet te zwaar aan getild hoeft te worden. Elke onderneming voert wel een *financiële* politiek. In het kader daarvan verkort of verlengt zij binnen de grenzen van haar mogelijkheden krediettermijnen, tracht zij te profiteren van veranderingen in de rentestand enzovoort. Het is niet gebruikelijk de uitkomsten van deze politiek afzonderlijk te rapporteren. Dit zou ook moeilijk zijn, omdat het een vaststelling vraagt van de 'normale' financieringsverhoudingen, zoals die zouden gelden indien geen financiële politiek werd gevoerd. Praktisch zou dit slechts zeer arbitrair kunnen geschieden.

Een valutapolitiek is op te vatten als een *bijzondere* vorm van financiële politiek. Zij komt aan de orde als een onderneming met vreemde valuta te maken krijgt.

Het wil ons voorkomen dat men bij het toepassen van valutacocktails een eventueel gevoerde valutapolitiek in de regel gevoeglijk kan negeren. Alleen in duidelijke expliciete gevallen kan men zich daar wèl rekenschap van geven. Men dient dan de betreffende posities bij het vaststellen van de wegingscoëfficiënten voor de waardebeoordeling van de valutacocktail buiten beschouwing te laten en de koersverschillen op de ingenomen posities afzonderlijk te registreren.

Slotopmerkingen

Bij het vraagstuk van de verwerking van vreemde valuta in de jaarrekening luidt de probleemstelling gewoonlijk: "Tegen welke koersen dienen activa en passiva en transacties in vreemde valuta in de eigen valuta te worden omgerekend en op welke wijze dienen omrekeningsverschillen in de jaarrekening te worden behandeld?"

In deze probleemstelling komt de *keuze* van de rapporteringsvaluta niet aan de orde. Daardoor wordt als het ware een fase in de problematiek overgeslagen.

Hoewel het verband tussen koersveranderingen en prijsveranderingen in het algemeen wel wordt onderkend, worden hieruit niet de volle consequenties voor de verslaglegging getrokken. Het probleem van vreemde valuta in de jaarrekening wordt gewoonlijk zelfstandig behandeld, zonder een directe verbandlegging met enige vorm van inflation accounting.

Heeft een onderneming met slechts één valuta te maken, dan kan zij zich veroorloven de waardeveranderingen daarvan in haar verslaglegging te negeren. Deze vrijheid heeft zij niet meer wanneer haar activiteiten primair in verschillende valuta worden gemeten. Wordt dit niet onderkend, dan kan men slechts tot min of meer opportunistische oplossingen van het probleem van vreemde valuta in de jaarrekening komen. Deze zullen als onbevredigend worden ervaren.

Toepassing van een valutacocktail betekent dat de activiteiten worden gemeten in een valuta waarvan de waarde zich verhoudt tot die van de afzonderlijke valuta op dezelfde wijze als die van deze valuta tot de waarde van goederen. De waarde van een valutacocktail ten opzichte van de afzonderlijke valuta kan kunstmatig constant worden gehouden. Dit houdt niet in dat een valutacocktail ook een constante waarde heeft ten opzichte van goederen. Toepassing van een valutacocktail laat de keuze van een of andere vorm van inflation accounting open. Het gebruik van valutacocktails kan een geïntegreerde aanpak van de problematiek van vreemde valuta én van inflatie in de jaarrekening bevorderen.

Noten

1 Dr. J. van Helleman, *Valutaproblemen bij bedrijfsbeleid en verslaglegging*, Rotterdam, 1977, pag. 495 - 503

2 T.a.p., pag. 489 - 490

3 G. Cassel, *Theoretische Sozialökonomie, fünfte, neubearbeitete Auflage*, Leipzig, 1932

4 T.a.p., pag. 277 - 278

5 Prof. Dr. J. Klaassen, *Omrekening van vreemde valuta's in Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde* 1981, pag. 268

6 T.a.p., pag. 484

7 T.a.p., pag. 499 - 502